

## SUMMARY

*A short survey is given of the history and the achievements of biological psychiatry in the past hundred years. Then the aims and the working procedure of the Interdisciplinary Society of Biological Psychiatry is expounded.*

*As regards the working-method of the new society the stress will be laid on the formation, and the work in interdisciplinary composed workinggroups.*

*Further, the cooperation with sister-organizations abroad will be actively pursued.*

## LITERATUUR

- |                                                         |                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Delgado, J. M. R.,<br>W. W. Roberts and<br>N. E. Miller | — 'Learning motivated by electrical stimulation of the brain', <i>Amer. J. Physiol.</i> , 179 (1954) 587.                                                       |
| Klüver, H., and<br>P. C. Bucy                           | — 'Preliminary analysis of functions of the temporal lobes in monkeys', <i>Arch. Neurol. Psychiat.</i> , 42 (1939) 979.                                         |
| Moniz, E.                                               | — <i>Tentatives opératoires dans le traitement de certaines psychoses</i> , Masson et Cie, Paris, 1936.                                                         |
| Olds, J. and P. Milner                                  | — 'Positive reinforcement produced by electrical stimulation of septal area and other regions of rat brain', <i>J. comp. physiol. Psychol.</i> , 47 (1954) 419. |
| Papez, J. W.,                                           | — 'A proposed mechanism of emotion', <i>Arch. Neurol. Psychiat.</i> , 38 (1937) 725.                                                                            |

## DE PLAATS VAN DE BIOLOGISCHE PSYCHIATRIE TEMIDDE VAN DE ANDERE NEURO-PSYCHIATRISCHE DISCIPLINES IN NEDERLAND

*door Prof. Dr. J. BASTIAANS, psychiater te Leiden*

## INLEIDING

Toen bij het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie de oprichting van een interdisciplinair genootschap voor biologische psychiatrie bekend werd, is zowel natuurlijk als cultuurlijk de vraag gesteld waarom dit nodig was. Immers, de Nederlandse Neuropsychiatrie mag zeker niet worden verweten dat zij — bij de aanwezige afdelingen, secties en andere organisatiestructuren — geen aandacht zou hebben gegeven aan het biologisch aspect van de psychiatrie. In de loop der laatste decennia werden vele stemmen gehoord die het belang van het biologische aspect accentueerden. Men denke slechts aan de opvattingen van Rümke, die, met zijn grote belangstelling voor het geestes-wetenschappelijke, toch steeds waarschuwde voor verwaarlozing van het natuurwetenschappelijke aspect. Men denke ook aan de psychiatrische belangstelling van vele sterk neuro-

logisch georiënteerde onderzoekers (aan de arbeid van *Van der Horst*, *Kraus*, *Prick* e.a.) In het bijzonder moge worden vermeld de fraaie openbare les van *Stotijn*, die in 1948 de psychiatrie als natuurwetenschap analyseerde. Duidelijk toonde hij in zijn historisch overzicht aan hoe de ontwikkeling van een natuurwetenschappelijke psychiatrie — en daarmee is toch eigenlijk ook biologische psychiatrie bedoeld — niet zonder strijd verliep. Iedere eeuw bracht volgens hem een stroming van anti-natuurwetenschappelijk karakter. Deze meende hij ten onzent vooral te kunnen signaleren in de antropologische psychiatrie en in alle existentialistische psychiatrie, welke volgens hem beperkt bleef tot het Duits-Nederlandse taalgebied. Sterk bepleitte *Stotijn* de samenwerking van de psychiatrie met de basiswetenschappen waarvan hij anatomie, fysiologie en biochemie noemde.

Overziet men thans, na twintig jaren, de ontwikkeling dan zou men bij de oprichting van het nieuwe genootschap de vraag mogen stellen of wij thans opnieuw te maken hebben met een reactie op een anti-natuurwetenschappelijke stroming in de Nederlandse psychiatrie. Deze vraag kan deels bevestigend, deels ontkennend worden beantwoord. Gaat men na in hoeverre in Nederland de biologische psychiatrie zich heeft ontwikkeld, dan mag terecht van achterstanden ten opzichte van sommige andere landen worden gesproken.

Het is in Nederland nog steeds bijzonder moeilijk om biologisch-psychiatrisch onderzoek op grote schaal te realiseren. Oorzaken hiervan zijn: gebrek aan fondsen en lacunes in de opleiding van de medische student en van de specialisten, lacunes welke ertoe hebben geleid dat velen zich voor research niet competent achten. Men zou gaarne part-time of full-time in neuropsychiatrische werkgroepen mee willen werken, doch men voelt zich gehandicapt door een methodologische insufficiëntie. Voorts is van betekenis de nog steeds vigerende opvatting dat psychotherapie niet wetenschappelijk kan worden onderzocht of wetenschappelijk kan worden bedreven. Pogingen tot research op dit gebied werden daarom vaak ten onrechte als onwetenschappelijk gekenmerkt.

Het dynamisch integratief karakter van de biologische psychiatrie kan tot uitdrukking worden gebracht in verschillende definities. Eén van de medewerkers van de Leidse Psychiatrische Universiteitskliniek (*Op den Velde*) formuleerde bij wijze van proeve: Biologische psychiatrie is de benadering van afwijkingen welke tot het vakgebied van de klinische psychiater worden gerekend, uitgaande van veranderingen of stoornissen in de dynamische integratie van het biologisch substraat van het psychisch functioneren en van de invloeden die deze veranderingen of stoornissen veroorzaken, ongeacht of de bestudeerde veranderingen of stoornissen in causaal verband staan met de psychische afwijkingen.

Uiteraard kan de biologische psychiatrie vanuit verschillende gezichtspunten worden onderzocht. *Paul B. Weisz*, wiens 'Elements of biology' iedere psychiater ter lezing zij aanbevolen, beschrijft hoe er in onze tijd drie soorten scientists zijn. Deze houden zich in eigen trant met de

wetenschap bezig. De eerste soort is volgens hem die der filosofen, de denkers en de ontwerpers van theorieën. De tweede soort is die der laboratoriumwerkers, de technici en de getrainde test-experts. De derde soort is die van de business-man scientists, de wetenschappelijke kooplieden die voortdurend doende zijn om tijd en privacy voor de twee andere soorten te organiseren en te kopen. Deze laatste soort dicteert, confereert, contracteert, integreert; zij heeft er in feite voor te zorgen dat de wetenschap de kans krijgt theorieën te ontwerpen en deze te gebruiken zonder dat deze aanstonds aan waarde-oordelen of morele beslissingen worden onderworpen.

Meer en meer wordt men zich bewust dat de wetenschappen, waaronder dus ook de biologische psychiatrie, communicatiesystemen zijn, zij het andere dan die van religie, kunst, politiek of de gebruikelijke taal-communicatiesystemen van alle dag. Tegen de achtergrond van de opvatting dat wetenschap een vorm van communicatie is waarbinnen tal van dialecten kunnen worden onderscheiden, mag de biologische psychiatrie worden beschreven als een speciaal dialect dat het reizen door de domeinen van de levende mens mogelijk maakt. Dat reizen draagt overwegend een experimenteel karakter. Het dient ertoe het inzicht te vergroten met betrekking tot de bouw en de functies van de levende dingen en de levende mens in het bijzonder.

In antwoord op de vraag in hoeverre in Nederland de biologische psychiatrie als reactie op een anti-natuurwetenschappelijke stroming moet worden gezien, moge thans worden gesteld, dat zij dit is voorzover zij ontstond uit een groeiende onvrede omtrent het gemis aan organisatie van experimentele interdisciplinaire arbeid. Door gemis aan training bleven vele Nederlandse zenuwartsen soms steken in een voorwetenschappelijk stadium van ontwerpen van theorieën waarvan de betekenis te weinig aan de werkelijkheid kon worden getoetst. Vandaar, dat men zich soms te buiten ging aan generaliserende uitspraken waartoe men, wetenschappelijk gezien, het recht niet had. Terecht is men daartegen in de laatste tijd in verzet gekomen. Maar dit verzet en deze reactie mogen niet als zuiver anti-geesteswetenschappelijke of als anti-filosofisch worden aangeduid. Men kan hierbij beter spreken van uiting van een verlangen om het wetenschappelijk niveau van de neuropsychiatrische wetenschap te verhogen. Zodra men daartoe, ook in andere wetenschappen, de tendenzen kan bespeuren, kan men ook constateren dat de werkers meer bescheiden worden in de keuze hunner hypothesen. Aan hypothesen die niet bewezen kunnen worden heeft men niets. De vragen dienen zo te worden gesteld dat zij in beginsel voor beantwoording via de methoden van de A-, B- of C-wetenschappen in aanmerking komen.

Zelfs in een bij uitstek biologisch-psychiatrische discipline als de psychosomatiek heeft men kunnen ervaren hoe bijvoorbeeld bewijsvoering inzake concepten van psychosomatische specificiteit eerst wer-

kelijk dan zal kunnen worden gegeven wanneer het niveau van interdisciplinaire samenwerking in voldoende mate is verhoogd. In de praktijk blijkt dit eerst te kunnen wanneer daartoe de juiste organisatievormen tot stand zijn gekomen.

Ten aanzien van de organisatiestructuur van het nieuwe Interdisciplinaire Genootschap voor Biologische Psychiatrie, is uiteraard de vraag gesteld of het niet beter ware geweest om op bescheiden wijze als werkgroep te starten. Nederland kent tal van goed functionerende interdisciplinaire werkgroepen welke als voorbeeld zouden kunnen gelden. Is het nu wel nodig de functie van dergelijke werkgroepen aanstonds te verbinden met de organisatiestructuur van vereniging of genootschap.

Het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie heeft zich in dezen op het standpunt gesteld dat groepen van min of meer gelijk georiënteerde onderzoekers, belangstellend voor het onderzoek in grensgebieden, de gelegenheid moeten krijgen een eigen organisatievorm en een eigen forum te hebben. De structuur van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie had daartoe een oplossing kunnen zijn, in het bijzonder omdat via het principe van het oprichten van secties differentiatie mogelijk is. Hier deed zich echter — mogelijk als rest van een verleden dat tot scherper afgrenzing van wetenschappen aanleiding gaf dan later mogelijk is gebleken — de moeilijkheid voor dat aan academici, niet-zenuwartsen, niet dezelfde lidmaatschapsrechten kunnen worden toegekend als aan degenen, die officieel als zenuwarts zijn geregistreerd. Overwogen had kunnen worden om de bestaande organisatie zo te veranderen dat verschil in rechten verbonden met het lidmaatschap geen probleem meer zou zijn. Daardoor zou echter weer een gevaar van chaotisering binnen de bestaande organisatie zijn ontstaan. Uiteraard bleef de vraag ter discussie staan of het voor teamworkers niet-zenuwartsen, leden van een biologisch-psychiatrische werkgroep, werkelijk een nadeel zou zijn om slechts buitengewoon lid van de grote neuropsychiatrische vereniging te blijven. Zij immers zouden toch gewoon lid zijn van de voornaamste verenigingen op het gebied van de eigen discipline.

Een duidelijk antwoord is omtrent deze vraag nog niet geformuleerd. Wel is gebleken dat men hier te maken heeft men een algemeen organisatieprobleem dat waarlijk niet alleen de neuropsychiatrie betreft. Dit probleem doet zich voor bij alle wetenschappen voorzover deze naar samenwerking streven. Meestal gaat het daarbij om organisatie-aspecten verbonden met de persoonlijkheid der onderzoekers. Zo willen sommigen hun identiteit stabiliseren via een werkgroep, terwijl anderen hun activiteiten meer willen realiseren in een organisatievorm welke genootschap of vereniging is genoemd. Hoe dit ook zij, het is duidelijk dat men bij de structuering van dergelijke betrekkelijk formele zaken zich het beste kan houden aan de principes van stabiliteit en elasticiteit, princi-

pes welke immers ook voor de realisering van de geestelijke volksgezondheid zo belangrijk zijn gebleken. Daarom leek het tenslotte voor het hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie nauwelijks een zaak van ernstige kritiek wanneer een jonge biologisch-psychiatrische werkgroep aanstonds in genootschapsvorm de levensvatbaarheid zou gaan bewijzen.

Wel moge worden vermeld dat van de oprichting van het nieuwe genootschap door sommigen een uitholling van het leven van de grote vereniging wordt gevreesd. Anderen vrezen mogelijk een renaissance van een té eenzijdig natuurwetenschappelijke activiteit welke de geesteswetenschappelijke winst van vorige decennia, belangrijk goed van de Nederlandse Psychiatrie, zou gaan verdringen. Maar vrees voor voortgang van wetenschappen is er altijd geweest. Er zijn altijd wel personen te vinden die op gevaren van eenzijdigheid van nieuwe stromingen wijzen.

Bij het biologisch-psychiatrisch genootschap gaat het echter niet om iets werkelijk nieuws. De Nederlandse Psychiatrie heeft altijd behoefte gehad aan meer mogelijkheden voor fundamenteel onderzoek. Daarmede wordt ook de vraag bereikt in hoeverre ook de methode van de psychiatrie of van de neuropsychiatrie een zo uniforme is, dat werkelijk van dé methode van deze wetenschap kan worden gesproken.

Zodra men deze vraag overdenkt moet men toegeven dat de psychiatrie eigenlijk nimmer van één methode heeft kunnen spreken of dat zij één methode heeft gehad.

Als de huisartsen van vandaag zijn ook de psychiaters er door gekenmerkt, dat zij steeds van vele methoden en van vele theorieën iets in toepassing mogen brengen. De eenheid van de neuropsychiatrie was tot nu toe wellicht meer te vinden in het object van onderzoek, de neuropsychiatrische patiënt, dan in de eenheid van de methode. Eigenlijk zijn de psychiaters steeds doende geweest het multidisciplinaire te hanteren, en zo kon nauwelijks het disciplinaire in engere zin van het interdisciplinaire worden onderscheiden. Aldus mogen de neuropsychiaters worden beschouwd als organisatoren van samenwerking en communicatie, van informatiecombinatie en van toegepaste wetenschap in het algemeen. Steeds weer moeten zij hun aandacht richten op de verschillende organisatieniveaus van menselijke structuur en van menselijk functioneren. Steeds weer moeten zij zich trainen in de herkenning en in de erkenning van de realiteit van die verschillende niveaus. Steeds weer moeten zij zich realiseren dat zij als wetenschappelijke werkers in staat moeten zijn om zich te bepalen tot onderzoeken met beperkte vraagstelling, doorgaans onderzoek van aspecten van psychobiologische of sociopsychobiologische relatiestructuren.

In deze samenhang moge nog eens worden herinnerd aan het belangrijke werk van *Prick* en medewerkers, die zo in het bijzonder het antropobiologische aspect van de psychiatrie hebben bestudeerd en geaccentueerd. De opvattingen van *Prick* zijn iedere Nederlandse neuro-

psychiater bekend. Gaarne volgen wij een ogenblik zijn recent overzicht over relatie van cultuur, humane structuur en de levensopbouw daarvan. De ervaring, zo zegt hij, leert dat de menselijke natuur, uitgangspunt van alle biologische psychiatrie, als de geschapen werkelijkheid vanaf het eerste moment dat zij zich voor onderzoek openstelt, geanimeerd d.w.z. bezielde is. Hieronder verstaat *Prick* dat de menselijke natuur in beweging is gezet en dat deze zichzelf beweegt op een zinvolle wijze die betrokken is op datgene wat animeert en daardoor het bezielde een toegang geeft tot het bezielende. Daarin en in de aanwezigheid van een reflexief bewustzijn zijn ziel en geest geïmpliceerd en kenmerkend voor de menselijke geest is zijn gerichtheid op de stoffelijke natuur, zowel die van eigen lichaam als die van de omgevende natuur. Subjectief ervaart de mens in zijn beleven de natuur als een roep, als een uitdaging en als een opgave. Aan deze opgave kunnen wij slechts voldoen als wij de structuur van de natuur kennen en als wij in de gelegenheid worden gesteld met alle mogelijkheden van creatieve activiteit daarop te reageren. Cultuur, aldus *Prick*, resulteert uit de interactie van de menselijke geest met de eigen en de omgevende natuur. De geestelijke zijnswijze van de mens, zijn persoonlijke zijnswijze, is een cultiverende of gecultiveerde bestaanswijze waarin van een verfijnd regulatieproces, vaak ook van een veredelen van oorspronkelijke natuurlijke verhoudingen sprake kan zijn. Aldus is cultuur, als resultaat van interactie van de mens met de natuur, een obligate voltooiing die medebepaald is door een behoefte van de mens om zichzelf en het andere te vervolmaken. Cultuur komt derhalve tot uiting in geestelijk gereguleerde en daardoor verfijnde lichamelijke activiteiten, in waardensystemen, in de godsdienst, in de kunst, in de wetenschap, in tal van humane organisatievormen, als in welke veredelde verhoudingen der gemeenschap dan ook.

Tegen deze achtergrond is het begrijpelijk dat de Nederlandse Psychiatrie, die zo innig met cultuur en veredelde verhoudingen der gemeenschap en met de bestrijding van weinig edele verhoudingen der gemeenschap is verbonden, van een biologische psychiatrie zal vragen dat zij zowel cultuur als natuur onderzoekt. Dit betekent ook dat zij in het bijzonder aandacht zal moeten schenken aan de processen die op gang komen wanneer cultuur en natuur in disharmonie zijn, zo bijvoorbeeld wanneer de regulaties, geactiveerd door bepaalde waardensystemen, als anti-natuurlijke werkzaam zijn.

In Nederland geldt de psychosomatiek als voorbeeld van een psychobiologische discipline waarbinnen doorgaans met de betekenis van alle belangrijke aspecten van de neuropsychiatrie rekening is gehouden. Hoewel het wel eens de schijn had dat men in de psychosomatiek de ziekten te uitsluitend als psychisch bepaald achtte, is het in feite bij de Nederlandse onderzoekers nimmer zo geweest dat de psychosomatosen als uitsluitend psychogeen, uitsluitend sociogeen of als uitsluitend somatogeen werden beschouwd. De Nederlandse psychosomatici bleken

overwegend geïnteresseerd in de resultaten van interactie van de verschillende ontwikkelingen waardoor het sociale, het psychische en het organische waren gekenmerkt. Wanneer *Prick* met *Buitendijk* pleit voor een antropologische fysiologie, die de vraag bestudeert onder welke omschreven levensomstandigheden een bepaalde functionele mogelijkheid van het lichaam geactualiseerd wordt, dan bevinden wij ons opnieuw bij het doel dat ook geldt voor de biologische psychiatrie in haar huidige nieuwe organisatievorm.

De vraag kan naar voren komen of men dan ook niet, vanuit de noodzaak van interdisciplinaire samenwerking, zal moeten gaan spreken van een chemische, een biochemische, een fysische, een moleculair-genetische of van een sociologische richting in de psychiatrie. De Nederlandse psychiatrie kent reeds verschillende subspecialismen met eigen structuur, zoals de neuropathologie, de electroencefalografie. Ook binnen deze laatste discipline ziet men reeds de psycho-electroencefalografie naar voren komen welke onder meer tot taak heeft te onderzoeken hoe bepaalde prikkelconfiguraties tot beeldvorming, ideeën, besluiten en reacties in het lichamelijke en het psychomotorische aanleiding kunnen geven.

Als voorbeeld van een ontwikkeling in deze richting moge worden gememoreerd een samenwerking van de Afdeling voor Meet- en Regeltechniek van de Technische Hogeschool te Delft (Hoofd Prof. Ir. Boyten) en de Leidse Psychiatrische Universiteitskliniek. In deze samenwerking wordt de aandacht gericht op de verwerking van al dan niet verwarrende waargenomen structuren welke tot het ontstaan van neurosen kan bijdragen. Voortdurend contact met de neurofysiologie is daarbij onmisbaar, terwijl de kennis van de verschillende signaal-systemen van *Pavlov* in het uitgangspunt is betrokken.

Wat de psychobiochemie betreft, een discipline waarvan ook veel wordt verwacht, moge een onderscheid worden gemaakt tussen de chemische processen die er in het zenuwstelsel min of meer continu zijn en betrekkelijk onafhankelijk van actuele stresses en levensomstandigheden en de processen die onder invloed van actuele percepties, emoties of affecten kunnen ontstaan.

Wellicht zal men zeer systematisch bij verschillende psychiatrische ziekten en wellicht nog meer bij de verschillende syndromen moeten nagaan hoe een affect in bepaalde intensiteit of hoe een bepaalde affectafweer in bepaalde intensiteit de stofwisseling beïnvloedt. Op het gebied van de manisch-depressieve psychose verwacht men van de psychobiochemie veel. Prof. *Kuyper* spreekt zelfs van 'weefselfouten' die nader moeten worden onderzocht. *Op den Velde* onderzocht kortgeleden het hersenweefsel van schizofrenen en van controlegevallen op de verdeling van de aminozuren. Hoewel van deze studie meer werd verwacht dan van het onderzoek van andere chemische aspecten van de hersenstofwisseling, konden vooralsnog niet dié afwijkingen worden aangetoond waarop sommige onderzoekers hun verwachtingen hadden

gesteld. De aandacht trok in de laatste jaren een onderzoek van *Friedhoff* en *Van Winkel* (1962), die in de urine van schizofrenen het D.M.P.E., het 3,4-dimethoxyphenylethylamine, vaststelden, een stof waaraan aetiologische betekenis wordt toegekend en welke niet in de urine van gezonden voorkomt. Doch ook met betrekking tot het D.M.P.E. zij de grootste voorzichtigheid geboden zodra men tot aetiologische interpretatie overgaat. Dieetverschillen, gewoontever verschillen, veranderingen in de darmflora en nog vele andere factoren dienen te worden onderzocht alvorens men kan besluiten dat dé oorzaak is gevonden. Zo weet men bijvoorbeeld nog maar zeer weinig van de wijze waarop het chronisch onderdrukken van schaamtegevoelens, hetgeen herhaaldelijk bij schizofrenen kan worden vastgesteld, het metabolisme kan veranderen. Hier is het de biologische psychiatrie welke wellicht uitkomst kan brengen, vooral met behulp van vruchtbare hypothesen en een juiste integratie van onderzoek methoden.

Ook de psychofarmacologie heeft een groot terrein van onderzoek geopend. Daarbij mogen de woorden van *Kety* worden geciteerd (ontleend aan zijn 'Chemical boundaries of psychopharmacology'); 'Far more potent than drugs in affecting behavior is the information which is acquired through experience and education and is stored in the brain. In that area, even today, lie the potentialities for good and evil. It seems to me that in the areas of the social sciences and the political sciences we have much more effective mechanisms for controlling the mind than we have in pharmacology'.

Aldus legt ook een bekend onderzoeker als *Kety* het accent op het geïntegreerde onderzoek van interne en externe menselijke regelkringen, circuits, welke in ziekte en gezondheid bepalen of de mens meester zal blijven in eigen huis.

Aan welke aspecten van de biologische psychiatrie men verder ook aandacht schenkt, steeds weer zal het gaan om de studie van regelstructuren van lagere en van hogere orde. In dit verband zij nog eenmaal de bioloog *Weisz* geciteerd: 'Man probably was a biologist before he was anything else.' Zijn lichaam in gezondheid en ziekte, de processen van geboorte, groei en dood, de planten en de dieren die hem tot voedsel waren, die hem konden beschermen en die hem van kleding konden voorzien, waren de objecten van zijn grootste belangstelling. Aldus begon de mens in zijn struggle for life het leven als een biologisch geïnteresseerde. Naarmate zijn interesse uitgroeide tot wetenschappelijk denken specialiseerde hij zich in wat men zou kunnen noemen path-way selection, in kennen en controleren van wegen waarlangs mentale activiteit kan worden gericht, potentieel of actueel, presentisch of op de toekomst, in een actie welke voornamelijk is gebonden aan spier- en klieractiviteit waarvan de werking wordt geregeld en geïntegreerd door controlesystemen met bovenaan in het bewuste leven de creatieve intelligentie.

Beschouwt men aldus de biologische psychiatrie als veld van onder-

zoek van regelkringen en wat daarmee samenhangt, dan zal men in deze discipline ook verder gaan met de zekerheid dat op den duur zelfs de best controlerende en best gecontroleerde systemen achteruit gaan. Vandaar, dat de biologische psychiatrie ook aandacht zal schenken aan de processen die deze achteruitgang compenseren zoals bijvoorbeeld duplicatie en reproductie.

Tegen de achtergrond van het bovenvermelde moge tenslotte nog eens worden onderstreept hoezeer ook neuropsychiatrisch Nederland behoefte heeft aan een blauwdruk waarop zal zijn aangegeven welke groep van werkers zich op welk aspect van menselijke structuur en functie richt, op welke laag van humane of biologische organisatie, op welk niveau, op welke verbindingsstructuren, op input, verwerking en output van informatie — kortom, op die aspecten van de neuropsychiatrie waarin het leven zich kenmerkt niet alleen in de genetisch gegeven structuren, doch ook in de extragenetische welke via taal en denken van mens tot mens gaan.

Aldus is ook de biologische psychiatrie een mogelijkheid tot communicatie omtrent menselijke organisatie en menselijke structuur. Het verschijnen van een nieuwe en zelfs duidelijk biologische regelkring aan het firmament van de Nederlandse Psychiatrie zal zonder twijfel een invloed hebben op de reeds bestaande organisaties, afdelingen en secties. Aan deze invloed zullen de aspecten van positieve en negatieve feed-back niet ontbreken. Het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie wenst het nieuwe genootschap toe dat de bedoelde werkingen een optimale structuur en een optimale functioneringsmogelijkheid zullen krijgen. Verwacht wordt ook dat het Interdisciplinair Genootschap voor Biologische Psychiatrie binnen eigen regelkring het cultureel zal gebruiken om de wisselwerking van cultuur en natuur te onderzoeken.

## SUMMARY

*The author discusses the evolution and the present state of neuropsychiatry in the Netherlands. Although psychiatry has reached a high standard research facilities have been relatively lacking for systematic psychobiological research. This was considered due to a lack in facilities for research training including training methodology. Another difficulty for the psychiatrist is the predominance of training in applying methods as such derived from other disciplines.*

*The rising interest in biological psychiatry in the Netherlands is seen partly as a reaction after lopsided philosophical orientations and attitudes in the field of psychiatry, partly as a natural consequence of the development of psychiatry as a science.*

*The author discusses which structures of organization, teams, institutes or societies, can contribute best to the development of psychobiological research as a whole.*

## LITERATUUR

- Buitendijk, F. J. J. — 'Het psycho-fisich probleem'. *Alg. Ned. Tijdschr. v. Wijsbegeerte en Psychologie*, 56e Jrg., Afl. 2, febr. 1964, p. 57. (Uitg. v. Gorcum, Assen).
- Friedhoff, Van Winkel — 'The Pink Spot'. Leading article in: *The Lancet*, 1965, Vol. II, Nr. 7423, p. 1169.
- Kety, Seymour S. — 'Chemical boundaries of psychopharmacology'. In: *Control of the Mind*, p. 79. Symposium jan. 1961. (Mc. Graw-Hill, New York).
- Op den Velde, W. — *The Amino Acid Composition of the Brain in Schizophrenia*. Diss. 1966. (Bronder-offset, Rotterdam).
- Prick, J. J. G. — Cultuur en levensopbouw, gezien vanuit de geneeskunde. Overdruk uit: *Akademiedagen XVIII*, p. 18, 1966, Kon. Ned. Akad. v. Wetensch. (Nrd.-Holl. Uitg. Mij., Amsterdam).
- Rümke, H. C. — *Een bloeiende psychiatrie in gevaar*. Rede t.g.v. 318e dies-natalis Rijksuniv. Utrecht, 26 maart 1954. (Kemink & Zn., Utrecht).
- Stotijn, C. P. J. — *Psychiatrie als natuurwetenschap*. Openbare les, Rijksuniv. Leiden. Juni 1948. (Univ. Pers, Leiden).
- Weisz, Paul B. — *Elements of biology*. 1961, Mc.Graw-Hill Book Company Inc., New York.

## HET TESTAMENT VAN DE ALCHEMISTEN

door Prof. Dr. B. LEIJNSE, biochemicus te Rotterdam

Toen omstreeks 1850 Moleschott de uitspraak deed 'Ohne Phosphor kein Gedanke' verwekte dat een deining in de toenmalige wereld van wetenschapsbeoefenaren welke nu buiten proportie lijkt. Eenzelfde heftige strijd brandde los over het tegelfdertijd verschenen boek van Ludwig Büchner, 'Kraft und Stoff'. Uitspraken van Büchner als 'Die persöhnliche Seele ist ohne ihr materielles Substrat undenkbar' maken ons duidelijk dat Moleschott en Büchner een filosofisch systeem aangingen, het materialisme genoemd, waarmede zij de heersende filosofisch-theologische overtuigingen bestreden. De heftige polemieken die over deze onderwerpen plaatsvonden zijn in onze ogen voornamelijk vermakelijk of vervelend, en met verwondering stellen wij vast dat Büchners opvattingen hem zijn positie bij de universiteit in Tübingen deden verliezen.

Toch zou het onjuist zijn deze strijd op filosofisch gebied alleen maar te beschouwen als een aan de tijdgeest gebonden verschijnsel. Weliswaar werd de strijd gevoerd overeenkomstig een bij onze oosterburen in die tijd geliefd patroon, waarover Heinrich Heine zulke behartigingswaar-